

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Scientia universalis concionandi seu dictionarium morale - Cod. Ettenheim-Münster 88-91

J-O - Ettenheim-Münster 90

Richard, Jean

[S.l.], 1776

Ingratitudo

[urn:nbn:de:bsz:31-110877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-110877)

Dit ante pedes eius, gratias agens.

Id præstabitur, si jam in hoc mundo Beatorum
qui in altis regnant, officium prævenientes, quater
sicut ipsi mysticum istud abalyza repetatis; id est,
prout exponit S. Ambrosius, si ex quatuor partibus
quæ hominum vitæ cursum constituent, et quatuor an-
ni tempestatibus respondere videntur, nullam præsta-
re sinatis, quin eam impendatis ad testificandam
supremo omnium temporum et ætatum Domino
gratitudinem vestram. Si jam à juventutis vestre ve-
re incipiatis portare iugum istud, quod omni homini bo-
num est portare ab adolescentia sua. Si in provectio-
ne ætate, ubi tot alii profanas vel impuras cantant
cantilenas, ætatem impendatis celebrandis laudibus
illius qui in vobis crescere facit virtutes, quas in vobis se-
minavit; Et eo tempore, ubi velut in autumno fructus
maturitate perculsi sunt, et fecunda vinea largitur
vinum illud quod roborat cor hominis, veneremini et
in animabus vestris fructificare faciat gratiam Do-
mini; Si denique tempore hyemis, in caduca et in-
firma senectute, ubi homo exterior debilitatur et
ad ruinam suam propendet, homo interior renovatur,
et conetur attingere planitudinem ætatis Jesu Christi.

Id præstabitur, si Domino offeratis Sacrificium
illud matutinum et vespertinum quod tantâ urâ
populo suo commendabat; si cum in vobis nihil sit
quod ad Deum non pertineat, muneris vestri esse
reemini illi justum de eo tributum pendere; si non
solum in principio, sed etiam in fine anni, adimplea-
tis legem illam quam dederat populo suo, dies solem-
nes instituenti, ubi non modo caput, sed extremitates
victimæ ipsæ consecrarentur, ut ei magis operibus vos-
tris, quam verbis dicatis quod sive vivatis, sive moria-
mini, toto ipsius esse velit.

Ingratitudo
oblivio beneficiorum Dei,
obligatio, et vera media illa agnoscendi.

Sermo secundus.

Imperavit febrim, et dimisit illam, et continuo
surgens ministrabat illis, Luc. 4.

Si unquam gratitudo aliqua beneficium proxi-
mi subvertita est, falsamur mulieris de qua in

152.

Pro feria 5. ta
tertius habito-
matis in sua-
fragoribus.
Item pro Dom.
18. post Pentec.

Itam pro far. 4^a
4^a hab. d. in Qua-
dragas. et pro
Dom. Quingua-
gesima.

nostro Evangelio fit sermo, gratitudinem fuisse. Inan-
tum caelestis Medicus sollicitudinis habuit ad sanandam
agrotam suam, tantum impatientia ad illi exhi-
benda justa gratitudinis sua signa. haec agrotam testi-
ficata fuit.

Jesus Christus Synagogam egreditur, intrat in do-
mum Petri, reperit Socrum ipsius magna febre con-
victam: stat ante ipsam, imperat febre ut eam des-
erat, et eodem momento febris haec eam dimittit.

Adoro, omni Deus, gratuitam bonitatem tuam, et
infinitam potentiam tuam, cui bonum et malum,
sanitas et mors obediunt. Vox tua quae quod non est
quasi esset vocat, quae praecipit ei quod est, quasi au-
ras haberet ad te audiendum, servare sine mora facit
mandata quae ei impenetrabilis sapientia tua in-
jungit.

Quid haec occasione facere potest haec mulier tam
prompte et efficaciter sanata, nisi ut Homini Deo
isti humillimas gratiarum actiones rependat, ali-
quot obsequiis testificetur quantum ei devota sit?
Hinc vires suas sentiens surgit à lectulo suo; nec conten-
ta ipsi apud semet ipsam laudes et grates referre,
sibi honori et muneri ducit ei in mensa ministrare,

Paralyticus tollat grabatum suum, et ambulat,
ut palam faciat se sanatum esse. Hemorrhisa à tergo
eum sequatur, nec non reverenti et viva fide vestimen-
ti ejus fimbriam tangat: Samaritanus lepra sua mun-
datus laudibus celebrat Dominum: Coeus natus dicit:
Sicis quia prius non videbam, et modo video: Socrus
Patri eodem gratitudinis sensu est affecta ac hi agri
sanati; et realibus obsequiis quae Medico suo praestat
cui in mensa servit, reverentia gratitudinis sua signa
ipsi vult exhibere.

Divisio
153.

Deum suum honorat, et ei servit; suo magna gra-
titudinis sua argumenta, et gravissima nostra mu-
nera. Deum honorare nec ipsi servire, esset sterile
servitudo; Deo servire nec ipsum honorare, esset
gratitudo pharisaica. Sed ipsum honorare simulque
ei servire, ipsi os, cor, manus suas dare, prout loqui-
tur S. Thomas, in hoc consistit gratitudo Christiana.

Pars 1ma
154.

Quamquam Deus extra se nihil amare potest,
quia nihil in vano potest, quod infinita

magnitudini suae par sit, vel ad excellentiam et conser-
 vationem sui esse conferat, neque etiam ullam cre-
 are potest creaturam nisi propter se; et quantum
 impossibile est hominibus impune propriam suam
 gloriam in suis actionibus quaerere, tantum necesse
 est, ut nihil nisi pro sua gloria faciat. Creatura quae-
 cumque, animata vel inanimata, rationales vel
 irrationales, ipsum pro vestro modo laudatis. Cum
 etiam homini minus inutiles videmini, huic abro-
 luto Domino nunquam inutiles estis, ad quam lau-
 dandum frigus aequa ac calor, tonitrua et fulgura
 aequa ac nubes pluviae fovundae, tenebrae aequa ac
 lumen invitantur.

In hoc mystico benedictionum ac laudum con-
 centu quem omnes creaturae efformant, certum est,
 quod quo perfectiores sunt, Deus ab eis eo majorem
 expectet gloriam, sive quia hos perfectionis gradus
 non attingunt nisi habita proportione donorum
 quae ab ipso accipiunt: sive quia cum hac dona in ali-
 quibus copiosiora sint quam in aliis, quae plus recepe-
 runt, plus ipsi debent, et quo magis ipsi debent, eo mayo-
 ri gratitudinis et gratiarum actionibus obstricti
 sunt.

155.

Ex proclaro hoc principio quod apud S. Augustinum
 reperitur, oportet cum ipso concludere, quod propria ho-
 mini, et inter homines propria Christiano urgens mu-
 nus istud sit impositum; homini qui ad imaginem et
 similitudinem Dei factus est; Christiano qui infini-
 tis Dei meritis, redemptus est et justificatus: homini
 qui inferioribus creaturis praelatus in se suscipit gra-
 titudinem, quam communi suo Authori debent, nec
 ipsi exhibere valent modo tam condigno ac illa
 quae rationis et libertatis suae usum ~~non~~ habent. Chris-
 tiano qui praeter generale creationis suae benefi-
 cium multa alia possidet quantum ad salutem et suam
 et felicitatem aeternam.

Hinc etiam notat hic S. Doctor quod anima Chris-
 tiana cultu Dei onerata praecipue haec munera erga

divinam fuisse
 habuit ad hunc
 entia ad hunc
 a hac agere
 ditur, intrinse
 magna felicitate
 febricitante
 eam dimittit
 utatem tuam
 i bonum et
 a qua quod
 i quod est, quae
 rare sine morbo
 Sapiencia tua
 et hac mulier
 ut ut hominibus
 res respicit
 tum ei servat
 etulo suo; nec
 et gratas referre
 mensa munita
 suum, et ambrosio
 memorosissima
 viva fide vestra
 tanis lepore
 n: Bonus natus
 do videtur: Sicut
 et affecta ac
 Medico Sicut
 titudinis sua
 rit; Sicut magis
 ipfima notata
 dore, effectus
 honorare, effectus
 honorare
 s dare, prout
 titudo Christi
 nihil amari
 eod infinite

illam defungatur, cum ita bene agit et vivit, ut ipsi non sit ingrata, cum omnia quae ab ipsa pendent, omnia quae pro ipso dicere et facere potest, aequa et humilis gratitudinis signa gerunt: Cultus Dei in hoc maxime constitutus est, ut anima ei non sit ingrata.

196.

Quanam ergo debet esse haec gratitudo et quanam illius signa sunt quaeritis? En ea: Debet esse unica, universalis, continua. Unica: Solus Deus laudandus est ipsique soli grates rependi debent. Universalis: oportet ut ipsum laudemus sique gratias agamus de iis omnibus, quae ab ipso recipimus. Continua: Oportet ut ipsum laudemus sique gratias agamus à primo rationis usu usque ad ultimum vitae suspirium. Oportet ut ipsum laudemus sique gratias agamus sine partitione, sine limite, sine interruptione: sine partitione, est beneficium annulus; sine limite, est beneficium magnificum; sine interruptione, est beneficium immensum et aeternum.

* Tob. 12.

Angelus qui junioram Tobiam in suo itinere duxit, et qui post mille officia filio exhibita patrem ipsius à sua coecitate sanavit, nobis eximiam huius, quam unicum voco, gratitudinis ideam reliquit. Hic pater et hic filius communi beneficio suo gratitudinis huius signa dare impatientes, statim illum intuiti sunt vultu cui specialiter obstricti erant, ipsumque rogarunt hoc intuitu, ut signa daretur mediam quam ipsi offerbant bonorum suorum partem habere acceptam. * Non mihi, respondit ipsis Angelus, has gratiarum actiones rependite, sed Deo caeli qui fecit vobis misericordiam suam, ipsumque benedicite. Manifesto ego vobis veritatem, et non abscondam à vobis occultum sermonem. Credebatis quod ego tam grata obsequia vobis exhiberem, sed Deus ministerio meo duntaxat utebatur, atque ad vos me miserat. Ego quidem ei orationes tuas et bona opera tua offerrebam, quando derelinquebas prandium tuum ut sepelires mortuos, et coram ipso effundebas lacrymas tuas. Sed ne servum cum Domino confundatis, nec instrumentum pro manu qua ipsum agere facit, sumatis. Cum essem vobisum, atque sicuti vos manducare et bibere viderer, non nisi per voluntatem et mandatum Dei ad-

ram. Ipse est quem benedicere debetis, ipsius laudes can-
tare debetis, ipsius solius mirabilia divulgare debetis. Cum
esset vobiscum, per voluntatem Dei eram; ip-
sium benedicite, cantate illi, et narrate omnia mira-
bilia eius.

Cum sic a loquor, Fratres mei, neputatis, me illa
gratitudinis signa vituperare, qua us à quibus benefi-
cium quoddam accepistis, exhibere tenemini. Liberi
honorate parentes vestros qui vos genuerunt: Discipuli
gratias rapendite Magistris qui vos docuerunt et erudi-
verunt. Subiite profunda veneratione prosequamini
Reges et Principes, qui vos regunt: nunquam ingrati sit-
tis erga Principes qui vos protegent, nec erga personas
officiosas, qua auctoritate vel pecunia sua vos juvant.
Procul ut haec gratitudinis vestrae signa Deo displice-
ant, ad ea vos hortatur, ea vobis imperat, et haec vita
civilis munera optimè cum religionis, quam profiteami-
ni, muneribus stare possunt.

Verum id duntaxat dico, idque vos sine vestra inter-
est, quòd scilicet oporteat ut ad ipsum omnium bonorum
qua accipitis fontem ascendatis, nec canalibus, per quos
transeunt, inhareatis, quòd causas secundas velut à pri-
ma motas et applicatas respicere debetis, minusque
motum machina qua vos erexit attendere, quam oc-
cultis organa providentia, et omnipotentia divina qua
ipsis motum tribuit.

Cui, exempli gratia, coesus natus sanationem suam
adnipsit? utique nec sollicitudini quam habuit obediendi
mandatis viri qui ad fontem Siloè ipsum miserat, nec
luto quod cum saliva sua diluorat, nec miraculosa
aquarum suarum virtuti; sed unice bonitati et omni-
potentiae hominis illius qui vocatur Jesus qui ipsius
oculos aperuit. Excellens gratitudinis sua testimonium
non obstantibus minis et imprecationibus Pharisaeorum,
non obstante crudeli ipsorum obstinatione qua volabant
ut non solummodo beneficium suum honore et laudibus non
prosequeretur, sed potius ipsum contemneret atque in-
sultaret.

Excellens gratitudinis testimonium cuius non modo
apud saeculi homines, sed etiamnum apud illos qui exactam
sacrarum legum observantiam et devotionem praesa fa-
runt, ut frequentior et melior unus esset, quam re ipsa

lit, vehementer cuperem. Emimvero nonne verum est quod magis Dei consolationes diligamus quam Deum consolationum, quod magis ei adhaereamus à quo praesidium aliquod et beneficium accipimus, quam illi à quo primitivè praesidium istud et beneficium provenit? Nonne verum est quod nobis brachium carnerum conficiamus ad tuenda molimina nostra, quod in bona voluntate et potestate hominum fiduciam nostram collocemus, quod eis gratias rependamus, vel saltam praecipuam partem habeant in gratitudine, qua nos ipsis devinctos esse arbitramur? O mi Deus! te nimis à nobis remotum contemimus quam ut fortuna quam meritamur, implicaris. In gravissimis negotiis nostris ultimus es quem consulimus, et cum ad vota succedunt, ultimus cui gratias agimus.

Non in arcu meo
sperabo, et gladius
meus non
salvabit me.
Psal. 43.

Aegrotavit Asa
dolora pedum
vehementissimi-
mo, et nec in
infirmitate
sua quassavit
Dominum, sed
magis in Medi-
corum arte
confusus est
2. Paral. 1. 36.

159.

Dicere Deberemus cum Regio Propheta, nec in arcu, nec in sagittis meis speram meam colloco, nec gladius meus, nec brachium salvabit me, ipse Dominus brachium istud confortabit, ipse gladium hunc vibrabit, ipse domuit manus meas ad proelium, et digitos meos ad bellum; ipsi soli omnem gloriam tribuere et humiles gratiarum actiones reddere Debes. Quam Sapiens fuisset unus ex illius nepotibus, si ita locutus fuisset, sed coecus et ingratus hic Princeps, in sua aegritudine Deum agnoscere noluit, sicut in sanitate illum oblitus fuerat; sed majorem fiduciam in incerta Medicorum arte quam in omnipotentia Domini collocans, meruit ab ipso derelinqui.

Ex auxiliis, quae in variis nostris necessitatibus accipimus, eandem ideam nobis affirmare Deberemus, ac ille Tobias Angelus, de quo primum locutus sum. Nobis ipsis dicere Deberemus, si ab illa Spirituali coecitate quae obstabat, quominus veritates salutis meae essentiales cognoscerem, sanatus fui, si ab invisibilibus Daemoniis illis, quae tot aliis hominibus na-

com intulerunt, liberatus fui; si matrimonium, vel magno momenti negotium prospere et ex sententia successit; si periculum in quo probabiliter perissem, sanus et incolumis evasi, Deo coeli, qui mihi fecit misericordiam, Deo vincens sum; tuum est o anima mea ipsum laudare et benedicere. Ipse me misit ad hunc Ananiam, Confessarium, et Moderatorem, à quo tam excellentia Spirituales vitæ officia accipi, ipse mihi suggestit ut Concionatorem illum audirem, cujus Documenta mentem meam illustrarunt, et cor moverunt. Ipse mihi misit bonum amicum illum et protectorem beneficium, cujus consiliis et auctoritate incepta mea felicem exitum consecuta sunt: unde ipsum benedicere, ipsius laudes decantare, omniaque mirabilia ipsius divulgare me oportet: Ipsum benedicite, cantate illi, et narrate omnia mirabilia ejus.

Ita omnia mirabilia ejus, cum secundus Christianus ana gratitudinis caracter in eo consistat, ut illi universalis. Id ita intelligebat Regius Propheta quando in memoriam reducens omnia bona quæ à Deo acceperat, pericula quæ evaserat, victorias quæ reportaverat, hostes quos devicerat, felices successus quæ incepta sua comitati fuerant; animam suam invitabat ad benedicendum Dominum, atque hortabatur ne ullum beneficiorum quæ ab ipso acceperat, unquam oblivisceretur; Benedix anima mea Domino, et noli oblivisci omnes retributiones ejus. 160.

Id ita intelligebat S. Paulus, quando iater proclara Documenta illa quibus Christianos Thesalonicenses imbuabat, monabat ipsos, ut Deo gratias agerent non propter particulare beneficium quoddam, sed generatim propter omnia ab eo accepta bona: In omnibus gratias agite. Eminentem cum gra- i. ad Thesal. 5.

titudo habeat quantum possibile est, respondere beneficiis, nec in nobis unum bonum sive corporis sive anime inveniatur, quod à Deo non proveniat, nullum proinde est, inquit S. Bernardus, quod specialiter omnino gratitudinem non mereatur; et si unum excipiamus quod voluntarie occultamus, aut cuius gloriam ad alios præter Deum referamus, tum peccatum committimus blasphemiam et idololatriam reidolens.

161.

* S. Bern. in coena
Dom. Leon. 2.

* *Visite ergo, quiunq[ue] sitis, ad vestram imaginacionem revocare omnia bona que accepistis, magna, parva, spectabilia, mediocra, communia, extraordinaria, nullum eorum vos fugiat; et quemadmodum Deus Christus postquam quinque millia hominum panibus, et piscibus à se multiplicatis satiaverat, iussit fragmenta et reliquias colligi, ne quidquam periret; sic ea omnia que à Deo accepistis in unum in vestra mente colligite, ne ullum donorum suorum pereat, et ipse gloria que ipsi debita est, frustretur.*

Si pauperem vidatis, quid feci, dicere debetis, quid Deo feci, qui mihi quod mihi necessarium est dedit, dum innumeris alii egent? Si vobis deformis homo occurrat, cur non eadem vultus et statura vitia habeo, qua in multis aliis video? Si de incendio quodam vel insigni furto narrari auditis, eadem calamitas mihi accidere potuisset, Deus eam à me avertit. Si vobis dicitur quod quidam apoplexia tactus vel ab alio occisus fuerit; Deus mihi adhuc vitam conservat, tempusque tribuit ad agendam poenitentiam. Animo igitur intuemini omnia beneficia que ab ipso accepistis, nec ullum eorum vobis ipsis occultate; nunquam patiamini, ut vel minimum horum fragmentorum turpi oblivione separet, et ubi omnia collegeritis, invitate, quemadmodum David, animam vestram et quod quid intra vos est, ad illum benedicendum. Benedicite animam meam Domino, et omnia que intra me sunt, nomini Sancto eius.

162.

In Psal. 102.

Videtur, ajunt SS. Augustinus et Bernardus, quasi

David hoc loco de duobus diversis motibus loquatur, nempe de motu dilatationis, et compressionis. Quando respiramus, aërem attrahimus et emittimus; duo motus, qui nobis vitam conservant, suntque satis naturalia signa gratiarum, quas à Deo recipimus, et simul gratitudinis quam ei retribuere tenamur. Ipsi Spiritum attrahimus, per ipsum vivimus, operamur, et sumus, idemque Spiritus per nostram gratitudinem ad locum unde venit, redire debet.

Os meum aperui
et attraxi Spiritum.

Quomodo hoc? Deum rogando ut impotentia in qua sumus ei bonum pro bono reddendi permotus, per semetipsum nostram miseriam suppleat; suppliciter ab ipso petendo, ut bonam voluntatem nostram, quæ ab ipso veniens ad ipsum rediret, acceptam habere velit, et exclamando cum S. Bernardo: Nihil habeo, o Domine, quod tibi retribuam in gratiarum actionem tot beneficiorum quibus me cumulasti et adhuc quotidia me cumulas. Indigentia mea confusus non audeo lavare oculos meos ad te: Sed cum considero, quod cum ex te ipso infinita bonus et dives sis, magis cor meum quam cætera omnia diligas, illud ipsum cor tibi offero, et cupio, ut quicquid in me est, Sanctum nomen tuum benedicat.

Cum mente revolvos quod pauper vidua que duo duntaxat minuta in gazophilacium mittit, magis estimatur quam superbi Pharisæi illi, qui magnas pecuniarum summas in illud mittunt, incipio sperare neque ipsum imitare ad tenendam gratitudinem. Non habeo o me Deus! nisi duo minuta, cor et corpus meum, jam unius Dominus es, sed alterum posside, illud tibi do; et quia quicquid in me est à te provenit, fac ut illud totum te benedicat: Benedic anima mea Domino, et omnia, quæ intra me sunt nomini Sancto ejus. Sed quamdiu his animi sensibus affici debet, atque Deo hanc oblationem facere? per totam vitam meam: Tertius et ultimus gratitudinis christiana character.

Si inter tot annos quibus sumus super terram aliqui menses essent, si inter hos menses aliqua essent septimana, si inter has septimanas essent aliqui dies, inter hos dies aliqua hora, inter has horas aliqua momenta

quibus ex nobis ipsis subsisteremus, evaderemus nos posse pro lubitu vitam ducere his saltem rapidis, quae ad arbitrium nostrum essent momentis. Sed nihil eorum quae intra et extra nos sunt, à nobis pendet; et si malo rationis et libertatis nostra unum illud à fine suo qui est Deus, avertimus, id nunquam impune facere possumus. Omnia ab ipso proveniunt, omnia ipsius sunt, adeoque omnia ad ipsum referri debent. Omnia, prout ait S. Augustinus ~~et cetera~~ ^{et cetera} vobis, haec ~~et cetera~~ ^{et cetera} nos, ipsius typum fidei roditu et continua gratitudine referre debent.

Sanctus vir Tobias, hac animo revolvens se debito profum sentiebat, quod quamvis cum omni possibili fidelitate dissolvere studuerit, tamen tanquam debitum omnino dissolutum nunquam reputavit. Totus occupatus totus Dei beneficiis profum nunquam nisi occasiones occupatus est ipsi gratitudinem suam testificandi, et Sanctus Spiritus paucis verbis elogium suum nobis exarat quando ait, quod quilibet ipsi audierit, omnibus vita sua diebus perseveraverit Deo humiles gratiarum agens actiones: Permansit agens gratias Deo omnibus diebus vita sua.

Vobis comperita sunt ea omnia quae David de se ipso ait, modo quod in memoriam revocaverit omnes gratias quas à Domino accepit; modo quod à mane coram ipso staturus sit; modo quod ipsi oblaturus sit holocausta medullata; modo quod ubique annunciaturus sit mirabilia ipsius; modo quod ossa et caro sua quassatura sint num quis ipsi sit similis; modo quod ipsi gratias egerit, ne non laudes ipsius quolibet die septies decantaverit.

164.

Ad quid haec exempla vobis adduco, Fratres mei, nisi ut intelligatis quod in tota vita vestra, nullum, si possibile esset, momentum praeterfluere deberet in quo Dominum non laudaretis et benediceretis, quod hoc laudis tributum in omni loco et tempore huic immenso benefico debeatur, quod quae illud ipsi recusando enormis injustitia committatur? Nisi ut eum S. Bernardo* vobis dicam, quod continua et perseverans haec gratitudo mira sit apud Deum efficacia,

* In Cant.

qui semper paratus nobis bene facere, hunc ad eum redi-
tum velut novum inamentum ad nos nos afficien-
dum gratis intratur. Sunt fontes et fluvii, qui ma-
re egrediuntur, ab ipso omnes virtutes proveniunt,
continentia carnis, pii motus cordis, voluntatis aequi-
tas: Ergo ad eum haec omnia redire debent; et nonni-
si per reciprocum hunc gratiarum maris aestum Do-
na caelestia nos sanctificent. Honoramus igitur Do-
minum, hic primus est gratitudinis nostra character;
sed ipsi servire satagamus, an secundus, quem paucis vo-
cabo.

In hunc effectum repeto Evangelium meum, ubi
expressè notatur, quòd quamprimum ex mandato Jesu
Christi febris S. Petri Socrum dereliquit, ipsa continuo è
lecto suo surrexit atque ad mensam ministraverit,
continuo surgens ministrabat illis. Nullum fœmè in-
tervallum inter sanitatem quam recepit, et ministræ-
rium quod ei exhibuit. Longè diversa à delirata illa
Canticorum amatrice, quæ satis inurbana fuit, ut
tranquilla maneret, quando castus Sponsus ostium
ipsius pulsavit, et quietem suam interrompere, aut
pedes suos inquinare verita è lecto egredi haesitavit.
Grata hæc mulier à suo præcipitante surrexit, conti-
nuo surgens; et ipsammet manus suas, quas febris vehem-
entia inutiles reddiderat, Divini sui et incompara-
bilis Medici ministerio consecravit.

Si ad omnes has circumstantias attentionem ali-
quam fecistis, tunc simul utique animadvertistis,
quòd ut gratitudinis vestra erga Deum Specimen ali-
quod edatis, oporteat ipsi servire cum ardore, resigna-
tione, ac perseverantia: tria gravia munera in qui-
bus hæc gratitudo consistit. Ardor et zelus ipsius meri-
tum constituunt, resignatio ipsius sinceritatem probat
et manifestat, perseverantia ipsius felicitatem et glo-
riam certam facit.

Ultrò agnoscimus obligationem Deo servienti;
sed plerumque quam tardissime possumus eidem satisfac-
imus. Deus in omnibus suis beneficiis creaturam præ-
venit; et hæc ingrata creatura non nisi lentè ad eum
pergit. Ipsam prosequitur, et ipsa recedit; ipsam

Part 2. da
168.

166.

vosat, et ipsa illum fugit; festinat dare ipsi quod ei est necessarium, et ipsa ultimum ministerium eidem consecrat.

An Deus ipsius ministerio et obsequiis indiget?

* Hom. 26. in
Matth.

Non, respondet S. Chrysostomus*. At ternum fuit antequam essamus, et nostra in tempore formatio ipsius felicitati nihil addidit. Facile nobis carabit postquam nos creavit; et quidquid faciamus semper instrumenta criminis vel misericordiae vel justitiae ipsius: misericordiae ipsius per nostras bonas voluntates ad ei servandum comparatas; justitiae ipsius per malas voluntates nostras, quas quando ipsi placabit, ad ordinem, à quo per suam ingratitude inem resurrant poenis reducere sicut.

167.

* Hom. i. in Ep.
ad Coloss.

At tamen haec ministeria et obsequia exigit, et si in tempore ei illa exhibeatis, tria magna commoda habebunt, inquit hic S. Doctor*: Deus inde majorem gloriam et gaudium; Damon majorem pudorem; et vos ipsi inde majores fructus colligetis. Gloria et gaudium Dei est videre creaturas ad ipsi servandum sollicitas: Sunt ferventissimas homines illi, qui ex bono corde se illi donant, quos ipsa diligit, hunc fervorem et vehementem impatientiam sibi in suis libris dicit honor.

Damon majorem pudorem habet, et insolens hic usurpator velit tot ignominias quibus afficitur, respicit obsequia et ministeria quae anima vera gratitudine impulsae legitimo Supremo Domino suo praestare festinant.

Hilarem datorem diligit Deus

Sed quanta vobis ipsis inde non obveniunt commoda? Haec agendi ratione infidelitates et negligentias vestras praeteritas expiatis, necnon sollicitudo quam testificamini munaribus vestris erga hunc amulum beneficium satisfaciendi ipsius misericordiam vobis conciliat. Sic novum meriti characterem bonis operibus vestris tribuitis; et cum Deus pati non possit servos illos claudos, qui non nisi gressu gravi et inaequali ambulant,

tenerè diligit illos, qui pedibus cervorum, quos ipsis
dedit, at corde, quod ipse dilatavit, currunt viam
mandatorum ipsius.

Quam pulchrum et amoenum praebeat spectaculum
homo, qui sicut David, de rapante in se ipsum rabiens,
ad fideles cultus sui socios ait: Venite fratres mei,
benedicamus omnes Dominum, exultemus, et jubi-
lemus ei, praecipemus faciem ejus in humili con-
fessione: Venite, et prostrati coram magno Rege isto
qui est super omnes Deos, cultum quem ipsi debemus
ei exhibeamus.

Opium et religionum spectaculum videre patrem
et matrem, harum et heram impellentes liberos et
domesticos ad exhibendum Deo cultum, iuxta condi-
tionem et aetatem suam! Ibi uxor sicut vitis foecun-
da in domo sua omnia rei familiaris munera obser-
vando studet honorare et venerari eum, à quo ipsi sua
foecunditas obvenit. Ibi liberi sicut novellae olivarum
in circuitu mensae patris familias sollicitè ipsum be-
nedicunt, studentque suo cultu digni esse, ut fran-
tur benedictionibus Sion, et bonis Jerusalem.

Id aequidem iis bonum est, dicitis, qui suavi fru-
untur prosperitate: nam quanta isti erga Deum
gratitudinis tunc obstricti sunt? Et ego vobis respon-
deo, quod nunquam magis pura, magis Deo digna, ma-
gis apta ad accipiendas ipsius benedictiones et gratias
sit, quam in afflictione et adversitate. Si verum
pitis, inquit S. Chrysostomus*, quamnam sit propria
virtus Christianorum? An Deum benedicere, quan-
do ipsis favet? ipsi gratias agere quando quadam pro-
tectionis suae signa eis praebeant, consiliis ipsorum
favere visus est? Si vera gratitudo impia et sacri-
lega esse posset, vos Ethnicos superaretis, vos qui
vestris praetensis tutelariis et beneficiis Divinita-
tibus tot sacrificia obtulistis, tot victimas immo-
lastis, tot altaria et Statuas existitis.

Virtus propria Christianorum est Deo quem ado-
rant, gratias referre non solum pro bonis quae ab ipso re-

Parfait pedes
meos tanquam
cervorum. Ps. 117.
Viam mandato-
rum curavi, cum
dilatasti cor
meum. Ps. 11.

Ps. 94.

* Rom. 10. inc. 5.
i ad Thesol.

epiunt, sed pro calamitatibus quae ipsis obveniunt, illius paternam manum oculari, sive ipsis blandiatur, sive ipsos percutiat, se cum integra et coeca submissione voluntati illius committere, qui bonum et malum immittit, sanitatem et aegritudinem, paupertatem et abundantiam, quando ipsi placet.

* S. August. in
6fl. 54.

* Si laeti et contenti estis, gratias agite ei qui vobis blanditur. Si tristes et afflicti, gratias agite ei qui vos corripit. Virtus vestra nunquam erit prior, nunquam Deo et vobis dignior, quam cum inter maximas afflictiones vestras ei humiles et sinceræ gratiarum actiones referatis.

169.

An nimum à vobis exigo, cum vos ad hoc resignationis et gratitudinis signum adstringo? Quicquid vobis eveniat, nunquam id prestabit, quod tot Sancti praestiterunt, qui varia supplicia quibus expositi fuerunt, tanquam singulare beneficium, et novam gratiarum actione dignum respexerunt. Nunquam id agerent quod egit magnanimus ille Martyr Bonifacius, qui undique circumsum sub sicaria flagrorum grandina defluere cernens, oculos in caelum levabat et clamabat: Sis benedictus Domine, qui me censuisti dignum propter^{te} patientia quae patior. * Nunquam id facietis quod egit egregius et imitatus ille Thelica, qui dum latera ipsius ferreis pectinibus dilaniabantur, Deo sine gratias, inquit, Deo sine gratias, qui mihi tam magnum bonum conciliat. Nunquam tantum facietis, quantum fecit Sanctus vir Tobias, qui in barbara terra captivus, et de repente cocuitate percussus, procul ut vel minimum murmurationis et querimoniae contra Deum, qui hac plaga illum perculerat, sensum haberat, semper in ipsius timore permansit, et ipsius cultui immotè adhaesit. Non est contristatus contra Deum, quod plaga cocuitatis eveniret ei; sed immobilis in Dei timore permansit.

* Baronius in an.
205.

170.

Ex hoc ultimo exemplo iudicate de affectione animae verè grata. Non est illa quae Deo non nisi ex levitate servit, quae modo ardens, modo tepida aut frigida, modo fidelis, modo infidelis, eadem vias deserit et repetit. Non est illa, ^{quae} in societate Moysis Deum verum adorat,

et in monte manentem exspectare. Iffra postulat ab Aarone ut ipsi nova divinitates fabricentur. Non est illa, qua sicut inconstans et perjurus Judaeus Deo invidatum cultum promittit, et post aliquot dies obligationi sua renunciat. Non est illa, qua quemadmodum impatiens Bethulia populus, cum Deo parisi videretur hac conditione, quod sit perseverantia in sua fidelitate, si auxilium ab eo accipiat eo, quod ipsi profigit, tempore, sed quod cum hostibus suis sit tractatura, ubi sua spes frustratam se viderit.

Animam verè gratam voco eam, qua a dolo quem habet ei servandi, et qua resignationi cum qua ipsius mandata suscipit, jungit fidem perseverantiam: eam, qua immortalis huic omnium saeculorum Regi immortalem, quantum ab ipsa pendet, cultum exhibere studet.

Animam verè gratam voco eam, qua dolens quod nimis diu donis coelestibus abusa fuerit, firmum facit propositum iis nunquam abutendi; eam, qua combascens quod vilibus creaturis annos, quos ad agnoscendum Creatorem impendere debuerat, consecraverit, cum S. Bernardo dicit ei: A te, mi Deus, innumera bona accepi, scio, et propter ea humiles rependo gratias. Infelix quod ab officio meo receperim, rogo te, ut modicum quod mihi superest, vita mea tempus acceptum habere velis. Utinam tantum quod amisi tempus revocare valerem, tu id consecrarem cultui. Servo admodum ad te venio, o Deus cordis mei; fortè aliquot duntaxat adhuc vivam dies: sed dignare hos reliquos vita mea dies acceptos habere. Volo tua adjuvante gratia te laudare, te benedicere, tibi gratias agere; tibi soli servire, te solum amare, et tibi soli in tempore et per totam aeternitatem adherere.

Documenta Moralia

Sensa Patrum, et Theologorum circa ingratitude, et malum usum beneficiorum Dei, obligatio, et vera rationes ea agnoscendi.

I.

Dantur plures ingrati quam arbitramur, et in ingratitudine major malitia invenitur quam nobis

» imaginemur Dominus de caelo prospexit super fili-
 » os hominum, ut viderat, si quis eorum sit, qui ipsum
 » cognoscit et requirat: Sed invenit, inquit David, quod
 » omnes delinaverint, et inutiles facti sint, nae sit usque
 » ad unum, qui faciat bonum. Quam terribilis ingrato-
 rum numerus! et quanti in ipsorum ingratitude
 malitia gradus! A Deo averti, et peccato suo inuti-
 lem fieri ad ei servandum, ipsa illius dona impende-
 re ut ipsum ignominia afficiant; linguam, labia, os,
 pedes, ut cum industria decipiant, vane^{ne} aspidum avo-
 mant, non nisi execrationum verba proferant, et
 sanguinem fratrum suorum effundant: Haec omnia tot
 sunt gradus, qui iuxta sanctum hunc prophetam pa-
 lam nobis faciunt, quot sentur ingrati, et quanta
 ta sit ipsorum malitia.

II.

172.

Ingratitudo est religionis contemptorum et Atheo-
 rum peccatum, qui dicunt in cordibus suis, non esse
 Deum: Est peccatum pseudodavotorum, qui se ipsos
 in suis bonis operibus quarentes nec ad Dominum glo-
 riam quam ipsi debent, referentes, ipsi fiunt inutiles,
 imò otiosi. Est peccatum Magnatorum, et eorum
 qui in mundo quadam pollent auctoritate, qui cum
 eam adhibere debent, ut Deus honoraretur et cole-
 retur, potius omni sua potestate utuntur, quod ipsi
 met ab aliis honorantur et colantur.

III.

173.

Primus gratitudinis gradus est si quis animo in-
 tueatur beneficium quod accepit; secundus si eum
 à quo illud accepit laudet, ipsique gratias referat;
 tertius ut constet quantum potest quodammodo par-
 pari ei referre. At verò innumeri Christiani his
 tribus officiis desunt; et adversus hos ingratos idolo-
 latra erga falsas divinitates suas gratiores insur-
 gent in iudicio, inquit S. Augustinus.

IV.

174.

Peccant Christiani contra hoc officium, 1° quando
 sibi persuadent quod ius aliquod habeant ad benefi-
 cium illud quod acceperunt. Tales erant Iudaei qui
 ineptâ superbiâ nihil ferre nisi querendo et mur-

murando à Deo postulabant, ac si manna, aqua, esca,
 quas ipsis largiebatur eis debitas fuissent. Estne Do-
minus in nobis? quasi dixissent: Si Deus nobiscum est,
 cur omnia necessaria nobis non praebeat antequam
 ab ipso postulemus? Tales erant novem leprosi illi,
 qui quia Judaei erant ad Jesum reverti debuissent et Sa-
 re gloriam Deo, id tamen neutiquam praestiterunt, so-
 lusque alienigena huic officio satisfecit. Felix, excla-
 mat hic S. Bernardus*, Felix Samaritanus ille, qui agnos-
 cit se nihil habere, nisi quod accepit, qui minima be-
 neficia magnificat, vult homini alienigena et in-
 cognita concessa.

* Contra vitium
ingratiitudinis.

Secundo contra hoc gratitudinis munus peccant
 Christiani, quando aliis quam Deo effectus adscribunt,
 qui quamvis naturales sint, tamen ab ipso proveniunt
 non à naturâ. Non animum advertitis, inquit Sa-
 piens quidam Ethnicus, quod dum tam iniquè sentitis,
 Deo nomen mutetis. Quid est enim Deus, nisi prima
 causa Supremis jure Dominans, et ratio divina toti mun-
 do quem regit Superior? Non intelligis cum hoc dicis,
ta mutare nomen Deo: Quid enim aliud est natura
quam Deus, et divina ratio toti mundo inserta?

Peccant adhuc, quando postquam ex quodam peri-
 culo, vel ingenti morbo evaserunt, libertatem suam
 vel sanitatem superstitionibus et magicis artibus,
 quibus usi sunt, adscribunt: Superstitiones, quae omni
 tempore nimisquam communes fuere, et quae ma-
 rentur, ait S. Clemens Alexandrinus*, ut Deus sacrile-
 gam hanc ingratiitudinem ulcisceretur, non modo
 in altero mundo poenis adversus illos reservatis,
 sed etiam jam in hoc mundo poenis visibilibus tot
 sceleratos, ^{quos} phariolos et veneficos consulunt, Deo
 linquendo.

* Lib. recognit.

Si aegrotus peritii cujusdam Medici auxilium
 imploraret et simul veneficorum; Medicus iste
 nunquam pateretur, ut medicamina sua illorum
 venenis miscerentur, ne vel ipsi hujus aegroti mors
 adscriberetur, vel sanitas ipsius ab his sceleratis pro-
 venire crederetur. Hae eadem ratione, minus ad-
 huc mirum est, si Deus sinit perire illos, qui ipso

relieto ad superstitiones et magica incantamenta
confugiunt, et si velut enorme peccatum habet,
quod tot homines suam sanationem non tam ipsi
quam Magorum et Vensificorum abominationibus
admirantur.

Tertio peccant adversus hoc officium, quando
contemnunt, rejiciunt, et velut malum et inju-
riam intuentur id quod ex se ipso magna est gratia.
» Sic egerunt indurati Judaei ibi, qui videntes ma-
» gnum populi concursum apud Paulum et Barna-
» bam fieri, invidia repleti et irâ, contradicebant
» his, quae Apostoli isti predicabant, blasphemantes:
» unde Paulus et Barnabas haec ad ipsos elocuti
» sunt: Vobis oportebat primum loqui verbum Dei:
» Sed quoniam respellit illud, et vos indignos judicatis
» aeterna vita, cœca convertimur ad gentes.

Sic agunt illi, qui monita paululum arripere,
salutaria consilia, afflictiones, et calamitates, po-
nitentias, et opera satisfactoria quae ipsis imponun-
tur indignè faciunt. Deberant Deo pro suis gratiis
referre grates, atque gratanter recipere illos,
qui non nisi ad ipsos sanandos et salvandos
impendunt operam; sed adversus hæc reme-
dia insurgunt, et velut contumelias, quas for-
re non possunt id quod à gratuita Dei misericordia
et à Sanctorum Ministrorum ipsius zelo provenerit, in-
tuentur. * Propheta Michas Sedecia fallaciam
suam palam exprobravit, et monuit Achab ne bellum
injustum susciperet, ad ^{id quod} Pseudopropheta ille ipsum
impellerebat. Princeps iste qui ex tam sapienti con-
silio, quod ipsi Dei nomine datum erat, proficere de-
» buisset, ait ad viros suos: Tollite Michasam, et manserit
» apud Amon principem civitatis et apud Joas filium
» Amalech, qui illum mittent in carcerem et sustenta-
» bunt pane tribulationis, et aquâ angustia, donec re-
» vertar in pacem. Ingrate Princeps, siene Deo grates re-
» feris? mox poenam peccati tui portabis.

* Regum 3. 22.

V.

Peccant etiam contra hoc gratitudinis officium, cum Dei beneficia dissimulant, nec ei grates recipere cogitant. Si flumina, inquit S. Bernardus*, Secretis Subterraneisque recessibus inasprantur ^{* Serm. 13. in cant.} et aquora repetunt, ut inde rursus ad visus unisque nostris jugi erumpant obsequio: cur non etiam spirituales rivi, ut arva mentium rigare non desinant, proprio fonti sine fraude et intermissione reddantur? Ad locum unde exeunt flumina revertuntur ut iterum fluant.

Equidem in S. Scriptura legimus Jonam latatum a Jonas 4. fuisse super hederam quam nasci fecerat Dominus, et quae ascendens super caput ejus foliis suis cum contra Solis ardores, qui ei magnam faciebant molestiam, tuebatur: sed non legimus, quod inde grates Deo retulerit. Quapropter ascensu diluuli in crastinum Deus paravit vermem: et percussit hederam, et exaruit. Et cum ortus fuisset Sol, praecipit Dominus vento calido et uranti: et percussit Sol super caput Jonae, et aestuabat. Ingratitudo exsiccatur animam sicut vermis iste; et vento uranti periculosior, eam ardoribus exponit qui ei mortem inferant, nisi salutaria et prompta remedia adhibeat.

VI.

Quamvis creatura Deo mutuum referre non valeat, cum nulla sit proportio inter partem et totum, inter totum et nihilum: nihilominus ipsius Dei bonis uti debet ad ipsi gratias agendum: obligatio absolute necessaria, qua defungi antea ratione privata inanimata nos docent, inquit S. Ambrosius*. Terra sponte sua nobis dat fructus, quos non seminavimus, et arborum quas plantavimus fructus multiplicat. Canes quibus panem damus, naturaliter nobis adblandiuntur, et continuo vigilant ad defendenda bona et vitas nostras: Erimusne magis duri et steriles quam terra ista? Et oportet ne ut canes vel alia animalia nos officium nostrum doceant? ^{* lib. 1. officior. c. 31.}

VII.

Flerique Christiani videntur igni esse similes. Rupertus Abbas notat, quod in prima Entium creatione nulla ignis fiat mentio; hancque satis ingeniosam offert rationem. Ex omnibus elementis solus ignis nihil reddit; omnia combustibilia et ad ipsum propius accendentia devorat, sed non nisi inutilem cinerum acervum relinquit. Quae in aërem jaectantur, statim in eum qui ea jaectavit, cadunt; quae aquis imponuntur, ab eo qui imposuit, recipiuntur, vel in alias cadunt manus. Quae in terra occultantur, ibi germinant ac multiplicantur, aut saltem conservantur, et intactae sunt; sed quae in ignem projiciuntur sunt perdita; nihil inde retrahitur: et haec est ingratorum imago. Cum voluptate beneficia Domini colligunt, cum insatiabili aviditate illa devorant, sed sunt beneficia perdita, vel si omnino perdita non sunt, quod ingrati hi reddunt adeo mediocre est, et tam inutile datum, ut idem sit ac si nihil darent.

Hiram Rex Tyri Salomonem multum juverat ad aedificationem Templi et palatiorum suorum praebendo ipsi prodigiosam quantitatem marmorum, lignorum cedrinorum et abjagnorum, dandoque ipsi centum viginti talenta auri, quae secundum nostrorum computandi modum vix non octuagies centena millia librarum Turonicensium efficiunt.

Hujus Principis generositas Salomonem ad peculiarem gratitudinem movere debuisset, nihilominus viginti primum post annis non nisi viginti oppida, quibus frueretur, in terra Galilaea assignavit, quae cum vidisset Hiram, ei tam parum placuerunt, ut dixerit: Haec sunt civitates quas dedisti mihi frater. Et appellavit eas terram Chabul, id est, juxta quosdam interpretes, terram luteam, terram vilem, vel prout ait quidam Rabbini, terram aridam et sterilem.

VIII.

Haec Salomonis erga Hiram agendi ratio ad Deo

circa nostram erga Deum serio perpendenda nobis ansam tribuit. Sunt qui Salomonem vituperant, quod ita regionem qua pars erat terra promissa, alienaverit, atque populum Israël idololatria exposuerit eum principi idololatria tradendo, ut immodicos sumtus, quos fecerat in edificando non solum Templo in Jerusalem sed etiam binis palatiis suis sarcinat. Verum ut ad ea qua nobis hac occasione sunt perpendenda veniamus.

Primo considerandum, quod omnia bona qua accipimus à Deo proveniant; Sanitas, Divitia, libertas, potentia, venustas; Sed Sapa hac varia dona ad usus convertimus quibus Deus ad usum affici potest; Sapa speciem idololatria committimus per nimium nostrum ipsorum amorem, per pericula quibus illi qui nos vident, et quorum interest patrocinium nostrum vel amicitiam sibi conciliare, exponuntur ad nos nostraque attendenda magis quam Deum ipsum, variaque bona illa que ab ipso proveniunt.

Secundo considerandum, quod et si in hoc rei non speremus, tamen in aliis insontes non simus, cum pro lignis cedrinis beata immortalitatis Symbolis, pro gratiis infinitis pretiosioribus quam aurum corruptibile, quo redempti non fuimus, Deo non nisi terram vilem et arenosam, non nisi Spiritum et cor bonis operibus sterile reddimus. Hæc sunt civitates quas dediti mihi? Et appellavit eas terram Chabul.

IX.

178.

Est in Deo magnitudo jure Supremo Dominans, et summe beneficia, et hæc sunt duo justa nostra gratitudinis incitamenta. Sumus sub ipso, ex suis beneficiis vivimus: agnoscamus nostram Submissionem, et timore hanc magnitudinem supremam dominantem; agnoscamus nostrum amorem et tenerrimis cordis nostri affectibus hanc magnitudinem summam beneficam.

X.

179.

Omnia à Deo proveniunt, omnia ad Deum pertinent, omnia pro Deo sunt; omnia à Deo proveniunt tanquam Creatore, omnia ad Deum pertinent tanquam Conservatorem, omnia pro Deo sunt tanquam fine ulti-

mo, vel, ut melius dicatur, est omnia respectu nostri.

Datur primus, solus, et universalis Author rerum omnium; et hic est Deus. Primus, quia ante ipsum nihil est; solus, quia nullus cum ipso mundum creavit; universalis, quia ab ipso omnia creata fuerunt. Ipsse dixit et facta sunt: ipse mandavit, et sua Submissione supremum ipsius Dominium agnoscerunt.

Hanc hanc primam creationem omnia quae postmodum facta sunt referre debemus; corruptiones, generationes, mutationes, eventus extraordinarii infinitam Creatoris sui potentiam demonstrant. Fringat sibi manus humana quantumcumque sibi placuerit, infinitam creaturarum sibi invicem succedentiam circum; stabiliat ordinem Domini et subjectionis: necesse est ut ad primam aliquam causam redeat, ad quam omnia creata referantur.

Hae mens sibi generationes sine numero imaginentur, fateatur, oportet, quod omnes à primo quodam ente pendeant, cui tributum reddere debent. Sunt valde plures unius catena annuli qui invicem connexi sunt. Ipsorum connexio vim ipsorum efficit, sed ex se ipsis sustinere se non valent. Hae catena non est infinita, oportet ut ad primum quoddam ens referatur quod totum ipsius pondus portat, omnia portans verbo virtutis sua. Et hoc est, quod Deum appellamus, Creatorem omnium rerum, Dispensatorem mundi bonorum, honorum, dignitatum. Magistratus, Principes, Reges terra, nihil habetis quod non accepistis, et si accepistis, huic primo enti vestrae gratitudinis tributum debetis.

Quod nos in vita commercis erga homines afficit arrogantes, est quando dicere possumus: nihil ab ipso teneo, ab ipso non pendeo, ipso carere possum: sed respectu Dei, id dicere non possumus; sola ratio, inquit Tertullianus, nos cogit fateri, quod nihil nostrum habeamus, quia omnia ab hoc primo principio veniunt, nihil nostrum, quoniam Dei omnia.

Secundus continua conservationis titulus, scilicet, nos etiam ad hanc impellit gratitudinem. Si respectu Dei efframus id quod opera artis sunt respectu opificum, id est, si semel facti nos ipsos sustinere possemus, et impedire ne quis nos destrueret, nobis quodammodo adulari valeremus, quamvis non sine ingratitude possemus dicere, quod Deo ^{non} indigeremus, velut auræ, argenteæ, et ærea Statua idæ, quæ post mortem opificum suorum subsistunt.

Sed quantum ad nos non sic res se habet. Ille qui nos fecit ita nobis ad conservationem nostram est necessarius, ut sine ipsius actuali et continuo concursu nostra destructio certa esset. Unde S. Scriptura nos comparat modo vitro fragili quod exiguus ventus evertere potest et confringere, modo vapori qui ex se dissipatur, et flori qui arsit; at contra quando de Deo loquitur, ipsum intuetur, velut ens immutabile et æternum: Tu autem in æternum permanes, velut Ens semper nobis Superior per suam excellentiam et omni subjectione solutam rationem et libertatem, semper circum nos per suam immensitatem et presentiam, semper in nobis per suas operationes et concursum; cum ipso subsistimus, sine ipso perimus, cum ipso habemus nobilitatem, auctoritatem, et splendorem, sine ipso non sumus nisi cinis et pulvis.

Sive nos conservet, sive nos derelinquat, semper æqualiter est magnus. Si nos conservat, ostendit pulchritudinem operum suorum, quæ nihil illustre habent quàm quod ea sustentet; et si nos derelinquit, nostram miseriam manifestat, et omni subjectione solutam rationem suam, quæ nostri nullatenus eget. Nostra fragilitas denotat ipsius duritiam; nostra inconstantia ipsius stabilitatem; nostra destructio ipsius potentiam.

Elias cum Dei ignem descendere fecit super victimas quas immolavit, Prophetas Baal exterminat, Regem Achab ante pedes suos humiliatum cernit: Sed Elias sibi ipsi ad tempus valitus tramit, pallens, fugit,

Dies mei sicut umbra declinaverunt,
et ego sicut foenum
anni. Psal. 101.

et mortem vult gratiam postulat, inquit S. Chrysostomus. Ubi Deus cum homine est, tum hic homo omnia audet, omnia potest, omnia aggreditur; sed ubi Deus ab ipso recedit, tum in ipsius mente non est nisi caecitas, in ipsius corde corruptio, in ipsius appetitu debilitas; non nisi timor, torpor, ignavia, incostantia, miseria.

Antiochus victorias refert, Hierosolimam capit, terrore nominis sui totum universum replet: Quid est hoc? Deus cum ipso pugnat, atque brachio illius utitur ad domandas sine numero gentes. Antiochus clamat, se ipsum torquet, desperat, crudelis viscerum dolor illum discerpit: Quid est hoc? Deus ab homine recedit, illum sibi met ipsi relinquit, ipsique nihilum suum et miseriam sentire facit.

XII.

187.

Hæc jam sunt magna fundamenta hominis erga Deum gratitudinis; sed unum ex præcipuis est, quod ipse solus sit omnium rerum finis ultimus acque ac primum principium. Non modo omnes creaturas fecit alias propter alias, inferiores propter superiores; sed sive inferiores sive superiores omnes propter se ipsum fecit: oportet ut ad eum referantur, omnes causa necessaria necessario, libera liberè, et sæpe etiam, prout ait S. Augustinus, contra suam voluntatem.

Enimvero notandum est cum hoc S. Patre, quod in homine dua reperiantur voluntates, bona una, mala altera. Bona voluntas à Deo provenit, et mala, quamvis ab ipso non sit, confert tamen ad ipsius consilia. Ipse est, inquit hic S. Doctor, qui bonas voluntates creat; ipse etiam est qui malas in eum ordinem redigit, in quo eas esse oportet creans bonas, ordinans malas: bonæ voluntates per suam libertatem gratiâ ipsius adjutam ad eum pergunt, malæ autem per impressionem justitiæ ipsius. Peccatores, qui Deum offendistis, malitiosè à fine vestro recessistis; sed quidquid feceritis,

tamen ad hunc finem revertimini. Ad ipsius gloriam destinati, ipsi eandem Submissionibus vestris dare renuistis; valitis nolitis ipsi eam reddetis vestris suppliciis. Tristis est voluntarii misericordia ipsius Servi, eritis coacta justitia ipsius mancipia.

Enimvero in quam locum vos recipietis, in quo ipse non sit? Si in coelum usque per vestram superbiam ascenderitis, ibi est; Si in infernum usque descendetis, ibi cum invanietis. Si in illum inferoxeritis, velut Jerozes viri illi, de quibus Propheta loquitur, à Summo coelo flagitiosa consilia vestra intuetur, vestras conspirationes intaligit, et insanam superbiam vestram ridet. Dixit: Dirumpamus vincula nostra, perfingamus catenas nostras, Dei jugum exutiamus; et Deus vobis dicit: ea non dirumpetis, volentes nolentes eritis mea mancipia.

Quàm melius est integrâ et libera Submissione. Supremum Domini imperium agnoscere, quàm coactâ Subjectione illius portare pondus! Quàm melius est dum vivimus misericordia sua consiliis respondere, quàm in morte invita ipsius potentia homagium prestare.

Mors respectu hominum mortalium est fatalis scopolus ad quem omnis illorum potestas allidit, sed respectu Dei hæc hominum mors ipsi homagia exhibet, quæ dum viverent, ipsorum ingratitude rei recusavit. Tum Suprema ipsius potestas apparet; tum justitia ipsius sentitur, postquam ipsius misericordia abusi fuere.

XIII.

Anima indociles et rebelles, mormurate, quantum vobis placuerit contra Dei agendi rationem, quia propter unius Solius peccatum infortunatos ipsius posteros ad tam severas poenas condemnavit: conqueramini proborum afflictiones, et calamitates, terribilia supplicia quæ per totam aeternitatem tolera-

Qui habitat in
caelis iridebit
eos, et Dominus
Substrannabit eos.

bunt reprobi, qui fortè unicum duntaxat mortale peccatum commiserint: Inde tamen rerum ordo non mutabitur. Solummodo in id incumbite, ut scilicet hac divina auctoritate bene utamini; et ut ad alteram gratitudinem impellamini, cogitate atque animo intueamini quòd iste Deus ~~est~~ adeò magnus, adeò potens, adeò ab nulla re pendens pro minimis rebus, quas pro nomine et gloria ipsius faciatis, vobis magnas in hoc mundo consolationes, et majores adhuc in altero remunerationes ultrò dare velit.

Quæ mulier inter applausus et pompas mundanas constantior quàm Esther et Judith sub cilicio? Quis homo lautitiis et voluptati deditus magis contentus quàm Job et Tobias? Quis populorum Domitor victoriis suis magis contentus quàm S. Paulus catenis suis? Tu solus, omni Deus, potes evahere humiles, ditorcere pauperes, consolationibus et suavitatibus perfundere amara.

XIV.

Ex omnibus his veritatibus anni debent. Bina consecutiones. Prima, quòd cum nullius rei Domini sumus, nos evahendi nullam causam habeamus; è contrario omnia nos imitant ad nos Deo submittendum. Ut ut magni utut Divites simus, nihil habemus quòd non infinite ad Deum pertineat magis quàm ad nos; nihil habemus quòd non gestet caracterem servitutis et submissionis erga Deum. Ego, inquit ipsemet nobis, sum Dominus vester et nemo alius, Ego Dominus et non alius proter me.

De hac veritate convicti, quale est nostrum peccatum, quando nos ipsos et nostra in malos usus convertimus? Quando bonis nostris fruimur, illorum usum determinamus, atque sumus ordinamus, si Deus magnum hoc verbum Ego Dominus ^{nobis} faciat intelligendum, an ea adhibeamus ad satisfaciendum nostris passionibus? An ex sordida avaritia aurum et argentum corrumpamus, vel flagitiosis profusionibus dissipamus?

Secunda consecutio quæ ex his veritatibus anni debet, in eo consistit quòd in Dei Damnum nullius rei

Domini semus, adeoque de nulla re statuere debeamus contra ipsius voluntatem et mandata, à contra, quod oporteat ut ex justitia et gratitudine omnia ad eum referamus: En quomodo. Dantur in nobis bina species subjectionis; hominibus subjeemur et Deo: Hi sunt duo Domini, quibus servire possumus, quando rationes ipsorum et voluntates non sunt opposita; sed quamprimum sunt contraria, tenemur unum relinquire et alteri adhaerere.

Datur, exempli gratia, submissio liberorum erga parentes, servorum erga Dominos suos, subditorum erga Principes suos. Haec sunt subordinaciones et subjectiones quas natura, fortuna, lex, amor fiant: at verò si in hujusmodi subordinacionibus Dei rationes et gloria laederentur, si creaturarum gratia ipse offenderetur, atque in detrimentum et contra voluntatem Creatoris serviretur; tum oportet eas amplecti partes, quas S. Bernardus et Apostoli amplecti fuerunt, obedire oportet Deo magis quam hominibus. Vos prohibetis nobis loqui de Jesu, et docere in nomine ipsius: obedire oportet Deo magis quam hominibus.

XV.

Christus Jesus alium titulum pro iuribus Caesaris non petit, nisi nummo, qui ipsi ostenditur, impressam illius imaginem, cuius est imago haec et superscriptio? At verò si imago Principis eidem jus istud tribuit, quid dicendum erit de imagine Dei quam in nostra creatione gerimus? An non anima nostra libera, spiritualis, immortalis tenetur agnoscere beneficam manum quae ei tam gloriosum signaculum imprimere dignata est.

XVI.

Tria inter alia plura nos Deo obstringunt sunt, quae velut tria gratitudinis nostrae fundamenta, ait quidam vetus Author*, cujus scripta inter S. Bernardi opera habemus, natura nostra, fides nostra, et professio nostra. Natura nostra, quia sumus creati ad imaginem et similitudinem Dei; fides

184.

Math. 22.

185.

* Lib. Sentent.

nostra, quia pretiosum talentum istud à Deo accepimus; profectio nostra, quia promissimus nos Deum honoraturos ipsique servituros.

XVII.

185.

Verum an pro nihilo haberi debent donum fidei et vocatio ad Christianismum? An non mea Christiani conditio ad singularem gratitudinem me obligat? Quod Deus me elegerit, in sinu Ecclesiae ^{"suae"} educandum, non permittendo ut nascerer ex parentibus haereticis vel idololatriis, me vocando in partem Sanctorum et hereditatem coelestem, gressus meos dirigendo in viis justitiae, meque à tenera jam ~~etate~~ juventute meâ praeceptis imbuendo; haec fuit electio mea gratuita, ad quam nihil contuli. Dum integrae nationes sine Deo, sine religione, sine lege vivunt, dum infinitae regiones infidèles in umbra mortis sepulta jacent, dum innumerae provinciae verum Deum non adorant, vel saltem in spiritu et veritate illum non adorant: Quid feci Domino, ut mihi gratiam hanc concesserit? Quid ipsi feci, ut me in aquis Baptismi regeneraverit, mysteria Regni sui mihi patefecerit, me revocet quando à recta via deflocto, me demum erigat quando cado, me sanet quando aegroto? Quot gratias simul conjunctas! Quot beneficia multiplicata! Quot justa gratitudinis imitamenta!

XVIII.

186.

lib. 3. De amore

Dai c. 23. n. 79.

inter opera S. Bernardi

Anima verò grata Deum respicit ac si non nisi ipsâ solâ occupatus esset, ut sic se ipsam excitet ad grates ei referendas ob beneficia et gratias quibus ipsam cumulat. Sicut equidem quod curam gerat omnium hominum, sed eum intrinsecus velut specialiter ad se ipsam intentum. Revocans omnia bona quae ab illo accepit, considerat quod variis suis necessitatibus provideat, ipsam praeveniat, et sequatur in suis verbis, consiliis, et bonis operibus, in prosperitate, in adversitate. Si aegrotat, ipsam sanat, si deviat, ipsam reducit; si officio suo desert, ipsam

corrigit; si est afflicta, ipsam consolatur; si cadit, ipsam erigit; si vacillat, ipsam sustinet: Sanat infirmam, reducit errantem, erigit delinquentem, consolatur afflictam, erigit lapsam, tristam latificat, nec diu vacillare sustinet deficientem.

XIX.

Sot beneficiis respondere debent continua gratiarum actiones; id nunquam animo revolve, inquit S. Bernardus*, quin cor meum summo dolore afficiatur, cum vides fideles imò Religiosos ita distractos, ita dissipatos, ita faciles ad proferenda et audienda inepta et puerilia statuta, quem amplexi sunt, Sanctitate indigna. Enimvero valde metuo, ne gratia immemores, nec illam eo qua par est, veneratione et gratitudine prosequentes, ab ipsa fortè deserantur.

Sed quid dicam, addit hic S. Batus, et quid mihi servitendum Deo, qui non nisi murmurando, conquerendo, atque, ut ita dicam, De ipsamet sua poenitentia poenitentiam agendo Deo servant. An cum Dei beneficiis tam flagitiosam gerant ingratitude, ipsis novas gratias tribuit? an non potius eas quas habent, ipsis auferat?

XX.

Tria in S. Scriptura expressa nobis palam faciunt ingratorum peccati enormitatem, ipsorum oblivio, blasphemia, et poena. Ipsorum oblivio, quando beneficia Dei occultant et tacent; blasphemia, quando aliis quam Deo, qua ab ipso accipiunt bona adscribunt; poena, quando Deus hanc oblivionem et blasphemiam ulciscitur supplicis criminibus ipsorum torquentibus.

Si unquam homo debuit Deo suam gratitudinem testari, tunc vel maxime fuit Salomon. Notum tamen est quousque ingratitude^{suam} protenderit, adorando uxorum suarum Deos, edificando templum idolo Moabitarum et filiorum Ammon. A Deo dilectus, gloria cumulatus, sapientia, quam nullus hominum in simili gradu unquam recipit, ornatus,

187.

* De Septem misericordiis S. Bernardi.

2:

188.

adao sui ipsius, immemor fuit, ut concipi haud posset, nisi S. Scriptura in ipsius persona nobis ostenderet miraculosam magnitudinem, et monstruosam ingratitude, inauditam ex una parte sapientiam, et incomprehensibilem ex altera mentis aberrationem: mira excellentia, et mira subversio, inquit S. Augustinus*.

* Lib. 2. cont.
Faust. c. 88.

Recordari debebat se esse viri filium, qui ex simplici pastore ad thronum erectus fuerat; viri, cuius praecipua cura fuerant Dei sui laudes cantare et misericordias ipsius divulgare; viri, qui moriendo tam praestantia praesumpta, et vivendo tam eximia grata et sincera pietatis exempla ipsi reliquerat. In memoriam revocare debebat, quod in fratris sui natu majoris detrimendum Dominus ipsum post David patrem suum regnare fecisset, et quod non nisi mediocri ingenio praeditus sapientiam infusione accepisset, nihilominus horum omnium immemor maximis flagitiis se dedit.

XXI.

Jeroboam filius Nabath Salomonis servus, et qui nihil minus quam Regiam dignitatem cogitabat, nobis in sua persona turpioris adhuc ingratitude exemplum suppeditat. A quodam propheta iudicarat voluntatem Dei esse ut super decem Tribus regnaret: propheta iste signum aliquod sensibile hu- jus quem annunciabat, futuri eventus ei daturus, novum quod gestabat pallium scindit in duodecim partes, et ait ad illum: tolle tibi decem suffragas: haec enim dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego scindam Regnum de manu Salomonis, et dabo tibi decem Tribus, porro una Tribus remanebit filio eius propter servum meum David.

Res evenit prout propheta praedixerat. Servus ad tantum honoris gradum erectus procul dubio propter insperatum hoc beneficium singulari gratitudine affici debebat: sed statim ac has decem Tribus dominationi sua subjectas vidit, dixit in corde suo: brevi revertetur Regnum ad domum David, si por-

* 3. Reg. c. xi.

misero, ut populus pergat in Jerusalem ad sacri-
ficandum Domino, brevi convertetur ad Robo-
am, à quo discessit; consultum ergo est ut fa-
ciam duos vitulos aureos, sicamque populo: Nolite
ultra ascendere in Jerusalem, ecce Dii vestri
qui vos eduxerunt de terra Ægypti; confectis igitur,
prout animo destinaverat, duobus vitulis au-
reis, posuit unum in Bethel, alterum in Dan, quos
populus adoraret.

Omnia quæ S. Scriptura de impio Principe isto
commemoratur, enormem illius ingratitude[m] pa-
lam faciunt. Enormis ingratitude respectu condi-
tionis à qua eductus fuerat: erat filius unius Servi
Salomonis. Enormis respectu gratuita electionis
sue à Deo facta: ipsum in thronum exacerat, ad
quem ex natura sua nullam habebat partem. Enor-
mis respectu eorum, quæ ei Ahias Propheta nomine
Dei dixerat, quod quia Salomon ipsum dereliquisset,
filius partaturus esset partem pœnæ patri suo dabi-
ta, ipse verò Jeroboam regnatorus esset in Israël
loco Roboam, qui non possessurus esset nisi Tribum
unam.

XXII.

Magna erat Salomonis ingratitude, sed major
adhuc Jeroboami. Salomon adoraverat
Astartem Deam Sidoniorum, Chamos Deum Moab,
et Moloch Deum filiorum Ammon: sed nunquam
populum ad idololatriam induxerat, nunquam ei
præcepit adorare falsos Deos. Sed ad hanc
manam hanc impietatem pervenit Jeroboam, qui
non contentus idolis suis sacrificia offerre, insu-
per voluit, ut populus in sacrilego et abominabili
cultu isto illum imitaretur.

Amor mulierum Salomonem excœcavit, qui
ea patravit quæ fieri non debere probe noverat,
sed qui eis displicere noluit, ne mortiferas, quibus
cum iis fruabatur, voluptates turbaret, inquit

* De gen. ad S. Augustinus[†], e contrario in Jeroboam non amoris
 lib. lib. 11. cap. 2. iocitas sed excoGITata et praemeditata impietas,
 De doct. christ. excoGITato consilio facit duos vitulos aureos, et di-
 1.3.c.11. § 1. xit eis: Nolite ascendere in Jerusalem, eae Dñi tui
 Cant. quart. 29. Israël.

Abrit ut inde Salomonis crimen excusare veli-
 mus, minimè profectò, verum comparantes ingratu-
 tudinem ingratitudini, impietatem impietati, sa-
 crilegium sacrilegio inferimus duntaxat illius di-
 versos esse gradus, quibus magis anormis redditur.
 Quò plus à Deo accepimus, tantò magis rei finis, quan-
 do beneficiis suis abutimur; Quò plus consilii et delibera-
 tionis in nostra impietate invenitur, tantò magis
 illius aggravantur circumstantia; quò magis alios
 à cultu Divino abducimus, eò magis reddimus abomi-
 nabiles.

XXIII.

191.

* Ep. ad Mar-
cellinum

Primi fideles, prout refert S. Augustinus[†], se in-
 vicam salutabant his duobus verbis: Deo gratias. Verba
 Christianis digna qui se ipsum et fratres suos invitatur
 ad exhibendum Deo cultum religiosum et gratum,
 praecipuum omnium Christiani munerum. Hoc
nec dici brevius, nec audiri latius, nec intelligi gran-
dius, nec agi fructuosius potest.

Quid dici et audiri jucundius potest, quam su-
 per terram provenire Beatorum officium, qui inde
 sinenter clamant et sibi invicem mittunt haec verba:
Benedictio et laetitia, et Sapientia, et gratiarum actio
Deo nostro? Quam agere, quod agebat Jesus Christus
 durante mortalis vitae sua curricula, qui sive proes
 suas imparet, sive illustria miracula patrarat, sive
 Sacramentorum nostrorum augustissimum insti-
 tueret, oculos ad caelum tollebat, et Deo Patri suo
 gratias agebat?

Quid grandius intelligi potest? his verbis Deo
 grates repandimus de omnibus bonis in genere et specie,
 qua ab ipso accepimus. His verbis publicum Jamus

testimonium, quod nihil habeamus nisi quod à Domino accepimus, et de quo proinde nos tenemus ipsi gratias agere. His verbis reduimus in memoriam nostram beneficium creationis, redemptionis, justificationis, finem Sacramentorum nostrorum et mysteriorum nostrorum, quae Dominus pro nobis fecit et passus est, gratias quas nobis tribuit, pericula à quibus nos liberat, peccata quae perpetrare nos impedit, et quae postquam illa perpetravimus nobis remittit; patientiam quae nos ad poenitentiam expectat, auxilia externa et interna quae ad eam faciendam nobis offert, p.

Quid denique fructuosius agi potest? pronunciando corde magis quam ore haec sua verba, Deo gratias, agnoscentes quod bona opera quae agimus à Deo proveniunt, mille delicatis vanitatis tentationibus resistimus, quibus homines ex natura se ipsos quaerunt sibi que adulantur; alios docemus adulationes et officiosas verborum blanditias cohibere quibus uti solent, ad attribuendum creaturis bonum quod à Creatore provenit, et ad quam solum gloria pertinet in proprietatem.

XXIV.

Auipite, reddite, cavete, haec sunt tres magna Christianorum obligationes. Auipite, quia pauperes estis; reddite, quia gratos vos esse oportet; cavete, quia severe puniemini, si ingrati estis.

XXV.

Deus variis rationibus utitur ut nos ad justam gratitudinem inducat. Modò blanditiis nos demulcet, modò nos castigat. Magis misericors quam sumus rebelles, nobis velut optimus pater gratias concedit, quibus nos indignos voluntarie officimus. Similis in suo agendi modo pariter Medicis illis qui agrotorum suorum vulneribus diversis remedia applicant, adhibentes modò igneam, modò dulcia fomenta, modò ferrum, modò oleum, novit nos exigere, et nos humiliare, ditare, et ad egestatem redigere; sed quo consilio? ut ad eum revertamur, ut quae si nostra calamitates hunc effectum procreare non potuerunt, nostra prosperitates illum procreent.

An non quotidie videmus Dominos qui cum sevaris poenis servos suos domare non potuerint, ipsos mansuetudine leniri conantur? et an non sapè beneficia apud

192.

Auipite, reddite, cavete.
Hug. à S. Vict. lib. 6.
De arca moali
c. 4.

193.

ipsos efficiunt, quod verbera non potuere? Quot infantes subminaci parentum suorum virga indoctiles, ad bonum convertuntur blanditiis vel munusculis, quae ab ipsis recipiunt? Sapis est respectu nostri Dei agendi ratio; sed an propterea meliores et gratiores sumus, inquit Salviastus,

* De gubern. Dei
lib. 5.

Quando periculum aliquod nos praemit, quando instat civitatum nostrarum obsidio, provinciariūque subitā hostilium exercituum irruptione dira vastatio, quando Reipublicae tristis ruina imminet, manus in caelum tollimus, congeminatque votis illius imploramus auxilium. Si Deus precibus nostris commoveri videtur, si per protectionis suae effectum civitates nostrae liberantur, et hostes nostri vincuntur, si pax bello succedit, vel si victoria nostra suavem nobis proferat tranquillitatem, quomodo nos in his occasionibus gerimus? An erga Deum religiosiori cultu, accuratiori sanctis mandatis suis obedientiā nostram testificamus gratitudinem?

XXVI.

Et hoc est quod facere deberemus, et sic in vita civili fieri solet, ut ingrati ubi qui beneficia receperunt, ne ingrati, eorumque immemores esse videantur, conantur omnia possibilia prompta ac sincera gratitudinis signa exhibere. An ergo nostrae gratiarum actiones Dei beneficiis respondent per Deum quem habemus ipsi obediendi et serviendi? An bono, quo nos cumulavit, vel protectione, quam nobis concessit, vehementer permoti ad Ecclesias currimus? An ibi ante altaria prostrati cernimus? An modestum gaudium sanctae compunctionis lacrymis mixtum videtur? An sancta faciem mutant, dicamus melius, an nos ipsi vitam mutamus? An veteribus nostris perversitatibus renunciamus? An Deo bona opera nostra offerimus, sacrificium iniquarum consuetudinum et effrenatarum voluptatum nostrarum? An circi vesania, et Theatri impuritatem nobis displicent? An ad frugem reverentium sanctūque propositum facimus vitam novam ducendi; et quō melius diuturnam, quam in postarum speramus, protectionem nobis conciliemus, an Deo pro ea quam ab ipso recipimus, grates per integram nostri ipso-

rum cultui tam benigni Domini consecrationem referimus?

XXVII.

194.

Hæc sunt, addit Salvianus, munera essentialia, quæ obire debemus, ut laudum et gratiarum actionis tributum daremus ei, qui nobis tantas concessit, et quotidie sine numero concedit: Sed hæc ipsa munera negligimus; et ingratitude nostra adeo enormis est, ut beneficiis celestibus non nisi congeneratis iniquitatibus respondeamus.

Ad quantam malignitatem devenimus? Misericordia nostra nos deberent humiliare, et nos reddunt inemendabiles; nostras prosperitates deberent nos ad gratitudinem impellere, et nos ingratos efficiunt. Quamunque parte consideremur excusari non possumus. Qui ignorantiam peccant, agnita veritate vitam corrigunt. Qui in errore vixerunt, detectis falsis sectæ suæ principibus illum desponunt. Hi quos longa tranquillitas in libidines abduxit, conversionem suam cogitant, ubi grave ipsis impendit periculum.

Qui ignorantia peccant, amore agnito corriguntur. Salv. ibid.

Nihil horum omnium nos vel sapientiores, vel gratiores efficit. Religionis veritatibus imbuti illius præcepta violamus. Rerum facies quantum ad omnia alia immutata est, semperque eadem est quantum ad vitia nostra. Olim eramus potentes, et sumus debiles, olim timebamur, et timeamus, &c.

XXVIII.

195.

Nihil majoris momenti est, quam ut sapiens accepta à Deo gratia recolatur; hæcque pio exercitio quilibet Christianus occupari debet, et ut debita illud obeat impendere debet quidquid dicit, cogitat, facit, et patitur. Si diem auspiciatur, tum dicere debet, Deus ultro mihi tempus istud indulget, ut ei melius sciam quam hactenus fecerim. Si dies clarius dilucet, Ergone non vivam nisi nova debita contraham? Ubi nox quietem et silentium reduxerit, oportet, ut dum sensus mei sopiuntur, et mens velut sepulta est, continua beneficia à Deo meo recipiam, nec ipsi gratias agere valeam? Volo et cupio quantum possum, ut omnes cordis mei palpitationes, omnes gemitus mei, omnia suspiria mea ipsi velut sacrificium consecrentur.

Nolo ut quies hae gratiarum actiones, quas ipsi referre cupio in suo cursu interrumpat; quod pro ipso faciam et patiar, eorum status mei, quas postabo, afflictiones quas ipse mihi immittet, voluptates quibus me privabo, ipsi laudum tributum, quod illi dabo, reddant.

Felix Christianus ille, qui tali animo affectus est, memoria beneficiorum Dei, et bonum propositum ei gratitudinem suam testandi ipsius animam semper tenet erectam, saneque sustinet: sicut aves illae, quae ne in terram ~~labantur~~ relabantur, alis suis aëram verberant, corpibusque humi continuo vibrant, quò volatum suum conservent, inquit S. Francisus Salerius*.

XXIX.

Sic, juxta S. Chrysostomum*, Solent Sancti orare, idque volebat Apostolus, quando dicebat: Orationi instate, et vigilate ita, ut semper Deo gratias agatis, sic damnans teporem et ingratitude tot Christianorum, qui ab hoc tam gravi officio discedunt. Sic David de mane coram Deo stabat, et vespere attollebat manus suas ad eum. Sic tribus divinis temporibus in die coram Deo genua flectebat, et adorabat eum; tribus temporibus in die flectebas genua, et adorabat. Daniel. 6.

Supplementum.

Apud P. Buscaum Jesuitam Germanum in libro cui titulus, Panarium, praclarissimi et exquisitissimi Patrum textus circa ingratitude invenitur; et circa gratitudinem in eo cui titulus Viridarium Christianarum virtutum. In iis citat S. Bernardum in Cantica et in Evangelium de septem panibus, S. Augustinum Soliloquiorum c. 18. et lib. 1. contra inimicos legis et prophetarum. S. Ambrosium lib. 1. de officiis c. 31. et Serm. 42. S. Basilium Hom. 5. in S. Julittam Martyrem; textus horum SS. Patrum eleganter proferuntur et pulcherrime continentur Documenta.

* S. part. intro-
duct. ad vit.
Savat. c. 1.
196.

* Hom. 10. in
Ep. ad Coloss.

Mane exaudies
vocem meam;
adstabo tibi et
videbo. Ps. 5.

Elevatis manibus
meorum
sacrificium vest-
partimur. Ps.

140.

Qui est utilis Christianus semper debet Domino suo
 laudes dicere, et in ejus gloriam omnia referre; ergo
 cum dileculo surgimus, debemus ante omnes actus sa-
 culi actus habere pietatis, qui nos quiescentes, et dor-
 mientes in lectulis custodiant. Ut enim ego securus
 dormiam, ille pervigilat. Sed et cum vespera diem
 claudit, ipsi debemus per psalterium laudem dicere, et
 gloriam ejus modulata suavitata concinere. Nonna vi-
 demus minutissimas aves, cum diem aurora producit, et
 in nidorum cubiculis varia dulcedine personare, ut Creaxi-
 torem suum, quia loquelam non possunt, suavitata simul-
 ceant? Aves propter vilissimas escas gratias agunt: in
 pretiosissimis epulis pascunt, et ingratus es p.

S. Chrysostomus hujus obligationis Christiani clarissi- 198.

mam affert rationem. Iniquissimum foret, inquit, indi-
 gniori modo cum Deo agere, quam velimus, ut nobis
 ipsis agatur. Si vel exiguum obsequium proximo nostro
 prestamus, tunc volumus ut illud divulgat, nobis
 benedicat, atque obligationem quam nobis habet, testi-
 ficetur, ita ut si mala munere isto defungatur, illum
 tanquam ingratum traducamus. Ah! arbitramur,ne,
 quod Deus, cui infinita magis obligati sumus, minorem
 causam habeat de nostra ingratitude conquerendi?
 Conserveamus ergo pretiosa memoria ipsius beneficia-
 rum, sitque ea nobis valut liber, in quo omnes eorundem
 circumstantias exaremus, quemadmodum Asuevus, qui
 in historia regni sui egregium agrarium officium legit,
 quod a Mardochaeo receperat, et qui obligatum se cen-
 suit eundem publicis decorare honoribus.

Esther. 6.

Exempla, quae de ingratis qui favore à Deo puniti
 fuere affert consideranda sunt. Exemplum Adami, de
 quo S. Augustinus ait; quanto magis fovebatur Deo, tanto
 to majore impietate dereliquit Deum, et factus est malo u
 dignus aeterni, qui hoc in se peremit bonum quod a Deo
 aeternum. Hinc est universa generis humani massa
 damnata, quoniam qui hoc primitus admisit, cum illa
 quae in illo fuerat radicata sua stirpe punitus est, ut nul-
 lus ab hoc debito justoque supplicio, nisi misericordia et in-
 debita gratia liberatur.

u

* Serm. cont. Ju-
das, Gentiles
et Hæreticos.

Exemplum Judæorum, de quibus ait S. Chrysostomus, quod qui magis Deus eos beneficiis ornabat, eo magis eum obliviscerentur et offenderent. Exemplum Ezechia Regis, qui iuxta S. Hieronymum, morbo in Spasmodum lethali percussus fuit, quia post devictos hostes suos Deo eandem gratiarum actiones non egerit, quas ei Moyses Pharaone in maris rubri aquis submerso, Debora post mortem S. Sara, necnon Anna mater Samuelis post acceptum de coelo signum hunc filium, retulerant, p.

In Patris Seigneri Quadragesimali legitur Sermo de ingratitude, in quo ostendit, quod illi qui majora beneficia à Jesu Christo acceperunt, crudelissimi ipsius inimici fuerint, veluti Nazarai. Postmodum excussit in enormitatem hujus peccati, et vindictas, quas Deo es coelum sum- sit.

P. Ludovicus de Granada et Lopes ordinis S. Dominici, Labata et Saint Jure ex Societate Jesu in hoc argumentum solidissime commentati sunt.

In Synopsi Operum SS. Augustini et Gregorii Papa verbo Ingratitudo, et gratiarum actio præclari leguntur horum Patrum textus. Multi privati Authores hæc De- re egerunt in Sermonibus, quos huius publice fecerunt.

Hæc etiam de re in quodam Patriarcha alicujus Hiero- solymitani Opusculo an. 1540. typis vulgato habetur epitome præclariorum textuum et exemplorum Sacra Scriptura. In cujus hoc libro, qui de omnibus virtutibus et vitis agit, invenitur quidquid memorabilius in veteri et novo Testamento habetur, textus selectissimi, figu- ra et exempla aptissima, et pulcherrimo ordine et me- thodo digesta.

Invidia Emulatio.

Tristitia de prosperitate aliena, ipsius
Caracter, effectus, p.

Sermo Primus.

Collegerunt Pontifices et Pharisei concilium et
dicebant: Quid facimus? Quia hic homo multa
signa facit. Vos nescitis quidquam, nec cogitatis,
quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo.
Joan. 11.

199.

Qualis Conventus, Fratres mei! Similis admodum
caracteris tres in sacra Scriptura invenio: Conventus p. fia-